

સુપર પાવર

ડૉ.નિષાદ ઓઝા

સિનિયર લેક્ચરર

DIET, IDAR (9998421618)

“બાળકો હંમેશાં પાયલોટ બનવા માંગે છે, નહિ કે પોપટ.” એક ખાનગી પ્રકાશનના એક પેજ પર લખેલા આ વાક્ય પર સવારની ચ્હા પીતાં નજર પડી. સીધેસીધું વર્ગખંડમાં તૈયાર થઈ રહેલાં બાળકોનું સ્મરણ થયું. આપણે આપણી બોલ ચાલની ભાષામાં બહુ સહજ રીતે એવું બોલીએ છીએ કે સાવ પોપટ જેવો જ છે.

ઘણાં વર્ષો પહેલાં વતનના બસ સ્ટેન્ડથી ઘર તરફ જવાના રસ્તા પર બરાબર સબજેલની દીવાલને અડીને ખભે એક લાલ ખેસ નાખીને બેસતા એક મહારાજ પર મારી નજર પડતી. થોભી જવાતું. એની સામે પડેલી નાની-નાની પુસ્તિકાઓ અને ૧/- રૂપિયામાં એમાંથી આપણું ભવિષ્ય શોધી આપતો (બે-ચાર ભણાવેલ શબ્દો બોલીને) પોપોટ... ! કૂતૂહલ થતું અને મજા પણ પડતી. આ જ વાત કોઈ રઈસ ઘરના આંગણામાં મોભાના પ્રતીક તરીકે લટકેલા પીંજરામાં રહેલા પોપટને ગોખાવેલ દસ પંદર શબ્દો બોલતા સાંભળતાં ત્યારે બાળ સહજ આનંદ થતો.

આ ઘટનાઓમાં ગોખણપટ્ટીનો અર્થ અભિપ્રેત છે એવું કાળક્રમે સમજાયું. અને સમજાયું ત્યારે ઘણા બધા પ્રશ્નો એક એક પ્રશ્ન થયો. વધુ ગુણ મેળવવાની હોડમાં ખોવાઈ ગયેલા આપણા વિદ્યાર્થીની ભીતરમાં પડેલા એક જીજ્ઞાસાવશ વિદ્યાર્થીને રટ્ટા મારવાની પ્રક્રિયામાં આપણે ક્યાંક મારી તો નથી નાખ્યો ને... !!

૩-ઈડીયટ્સ ફિલ્મમાં ‘રટ્ટામાર’ સાયલેન્સરના પાત્રની અવદશાને આપણે જોઈ. આવા વિદ્યાર્થીની આપણે દયા આવે. ચિત્રપટમાં આવા દેશ્યનું ફિલ્માંકન જોઈ આપણે હસવાનું ખૂબ આવે છે. પણ સવાલ એ છે કે ક્યાંક આપણા ઘર કે શાળાના આપણા બાળકોને તો આપણે આ ‘રટ્ટામાર’ પોપટ નથી બનાવી રહ્યા ને....!

કૌશલ્ય અને કોઠાસૂઝ વિનાનું જ્ઞાન કોડીનું છે. અલબત્ત, માત્ર વિદ્યાર્થી પક્ષે જ આ લાગુ પડે છે એમ માનવું ભૂલભરેલું છે. શિક્ષક દ્વારા વર્ગખંડમાં પોતે તૈયાર કરેલી માહિતીને ઓકી નાખવા એ પણ પોટપણું જ છે.

વર્ગખંડમાં શિક્ષક દાખલ થાય છે ત્યારે ત્યારે વિદ્યાર્થી તેને હંમેશાં અપેક્ષિત નજરથી જોતો હોય. આની ઉપેક્ષા ન થઈ શકે. વર્ગખંડમાં ઊગતો પ્રત્યેક નવો દિવસ એને માટે નવી તાજગી અને જુગુપ્સા લઈને આવતો હોય છે. એવામાં માત્ર પુસ્તકમાં રહેલા જ્ઞાનું ઉલ્ટીકરણ એ શાપરૂપ છે.

આવનારો સમય કૌશલ્યવાન, હુનરવાળી પેઢીનો છે કિતાબી પોપટપણું એમાં નહિ જ ચાલે. પોતાને સર્વકાલિન સુપરપાવર માનનારા અમેરિકાએ જ નીચી મૂંડી રાખીને ભારત માટે લખવું પડ્યું છે કે ૨૦૫૦ માં ભારત એ સુપરપાવર હશે. જો અમેરિકા

પોતાના રીપોર્ટમાં આવું લખવા મજબૂર બનતું હોય તો આપણા વર્ગખંડમાં ઘડાઈ રહેલી આવનારી પેઢી માટે આપણું શું દાયિત્વ છે એ માટે આપણે ગંભીર રીતે વિચારવું જ રહ્યું.

કોશિશ કરવાથી કટાવાતું નથી, કેળવાવાય છે. બાળકમાં રહેલા કૌશલ્યને પારખી તેને વેગ આપવાનું અતિ મૂલ્યવાન કાર્યકરવાનો સમય પાકી ગયો છે. આમા કાયું કપાશે તો નહિ પરવડે. શિક્ષકનું હૃદય નીચોવાશે તો વિદ્યાર્થીઓના કૌશલ્યનું સામર્થ્યવાન બનવાની દિશામાં સીંચન થશે. અને નવી પેઢીના સુયોગ્ય ઘડતર દ્વારા સુપરપાવર બનવાની ગતિમાં વધુ વેગ આવશે. હતાશાને કોઈ અવકાશ નથી. ગમે તેવા નબળા બાળકને મજબૂત કરવાની જવાબદારીમાંથી શિક્ષક મુક્તિ ચાહતો હોય તો એણે વહેલી તકે સેવા નિવૃત્તિ સ્વીકારી લેવી રહી. જવાબદારીઓમાંથી છટકવાથી પ્રશ્નો ઉકેલાશે નહિ. ઉપરથી બમણા થશે.

શિક્ષકના મનનો પાવર સુપર હશે તો જ સુપરપાવર પેઢી તૈયાર કરી શકાશે અને આમ થશે તો પોપટોનો આપોઆપ જ મોક્ષ થઈ જશે.....!...!